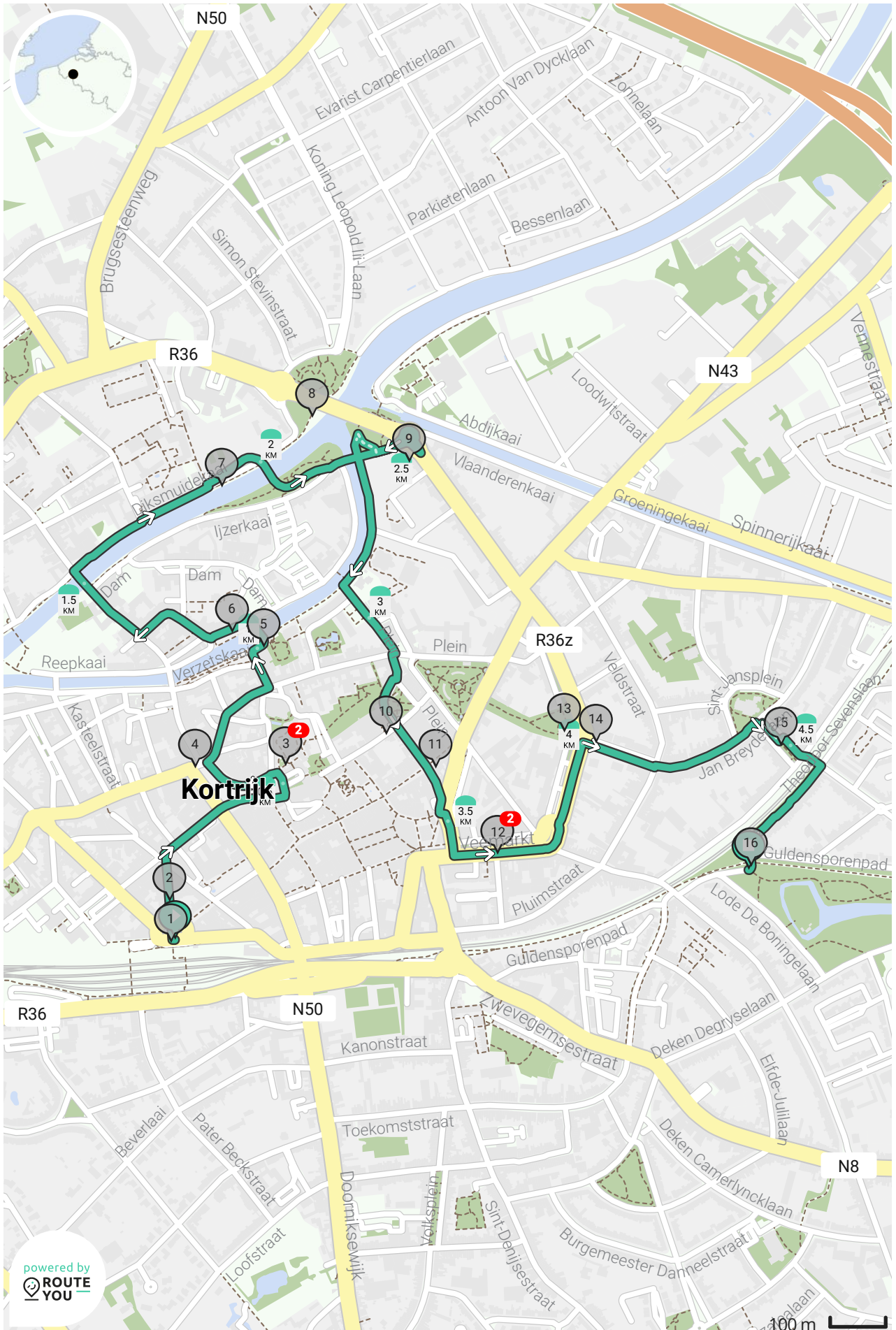

Women Bike the City @ Kortrijk

Deze route wordt jou aangeboden door

Zijkant vzw

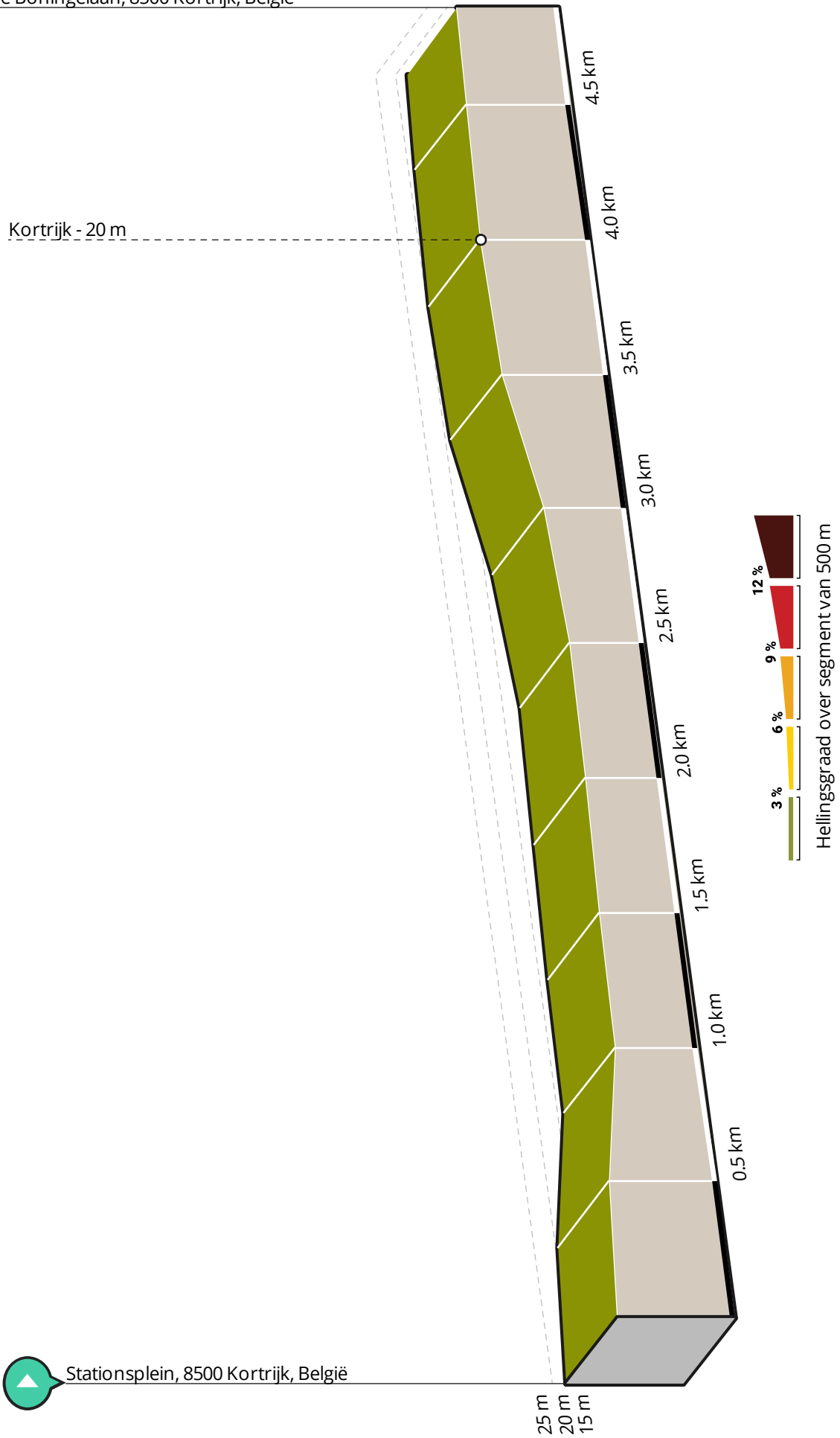

powered by
 **ROUTE
YOU**

map data: © OpenStreetMap Contributors; Cartography: © RouteYou

Lode de Boningelaan, 8500 Kortrijk, België

Women Bike the City @ Kortrijk

Lengte: 4.9 km

Stijging: 13 m

Moeilijkheidsgraad: 3/10

Stationsplein, 8500 Kortrijk, België

Lode de Boningelaan, 8500 Kortrijk, België

Routebeschrijving

Ontdek tijdens deze fietstocht de verhalen van bekende en minder bekende Kortrijkzanes. Zoals dat van de onbevreesde verzetsstrijder Cécile Leenaert die geheime boodschappen overbracht tijdens WO II, rock-'n-roll-begijn Marcella Pattyn en kunstenaar Marthe De Spiegeleir die poëtische stillevenen schilderde. Kortrijk is niets zonder zijn ondernemende vrouwen. We dompelen ons onder in het cultureel broeinest DURFBAR van Angelina Toemasian en gaan op ontdekking in het Instituut Sauvage van Frauke Vandekerckhove, een plek waar voor altijd verloren dieren teruggebracht worden.

Eindigen doe je aan een nieuwe muurschildering die Mónica Villarroel Celsi maakte, een ode aan Marie Christine Vandebussche, de eerste vrouwelijke Belgische postbode. Zij was een baanbreker voor meer vrouwen in het straatbeeld en op de fiets.

Women Bike the City is een actie van Zijkant vzw om meer aandacht te eisen voor vrouwen* in de publieke ruimte. Symbolisch, via een fietstocht langs vrouwelijke straatnamen en street art; maar ook letterlijk, door de openbare ruimte samen in te nemen. Want het is een feit: vrouwen* zijn nog steeds ondervertegenwoordigd in de publieke arena.

* Iedereen die zich als vrouw identificeert.

Bezienswaardigheden**Welkom - Women Bike the City @ Kortrijk**

Stationsplein

- Afstand langs route: 0.01 km

Welkomstwoord – Station Kortrijk

Vandaag doorkruis je Kortrijk. Je zal vijf kilometer

Afbeelding 1: Welkom - Women Bike the City @ Kortrijk

wegtrappen, langs verschillende fietsroutes in de stad. Want de fiets is een vrijheidsmachine. Voor vrouwen is de tweewieler altijd een belangrijk vervoersmiddel geweest om autonoom de openbare ruimte te betreden en zich te emanciperen. Dat zei suffragette Susan B. Anthony ook al: "The bicycle did more to emancipate women than anything else in the world."

Daarom fiets je tijdens dit parcours van Zijkant langs stopplaatsen waar je meer te weten zal komen over bekende en minder bekende Kortrijkzanes. Eindigen doe je aan een nieuwe muurschildering die Mónica Villarroel Celsi maakte, een ode aan de eerste Belgische vrouwelijke postbode namelijk Marie Christine Vandebussche.

Met deze fietsroute en de Women Bike the City-actie op 16 september 2023 pleit Zijkant voor een stad op vrouwenmaat. Want een stad die rekening houdt met de leefsituatie en noden van alle burgers - ongeacht hun genderidentiteit - komt iedereen ten goede. Met Women Bike the City vragen we het stadsbestuur om verder te kijken dan de mannelijke blik waardoor de openbare ruimte vaak wordt vormgegeven. Zijkant pleit voor een stad waar iedereen zich vrij, veilig en gerepresenteerd voelt.

Marthe De Spiegeleir - voormalige woning

Stationsstraat 8, Kortrijk

- Afstand langs route: 0.1 km

Marthe De Spiegeleir - Schilder van poëtische stillevenen en volkse vrouwentypes

Je staat hier aan de voormalige woning van Marthe De Spiegeleir. De burgerwoning dateert uit het midden van de 19de eeuw en wordt getypeerd door een bepleisterde en beschilderde lijstgevel, maar werd intussen omgebouwd tot... een advocatenkantoor, met behoud van en respect voor de bouwsfeer van weleer.

Marthe De Spiegeleir was een Belgisch kunstenaar

geboren in Kortrijk in 1897 en hier ook overleden in 1991. Ze is een veel gelauwerde schilder en tekenaar. In 1932 studeerde ze één jaar aan de Academie voor Schone Kunsten van Gent, verder is ze volledig autodidact.

Ze is het voorbeeld van een van de talloze lokale schilders die nu nog amper belangstelling krijgen. Zoals je misschien zelf al weet, ontstonden artistieke opleidingen voor vrouwen pas in de 19e eeuw. En zelfs als ze toen een privéleraar hadden, mochten ze doorgaans niet naar levend model werken. Veel vrouwelijke kunstenaars geraakten bovendien in de vergetelheid, omdat ze niet opgenomen waren in de kring van verzamelaars, curatoren, kunsthistorici en gelijkgestemde kunstenaars. Die uitsluitingsmechanismen worden meer en meer het onderwerp van academisch onderzoek om vrouwelijke kunstenaars uit de vergeetput te halen.

Het werk van De Spiegeleir wordt gekenmerkt door een intieme weergave van de kleine man (én vrouw!), soms wat sentimenteel, vaak met het gebruik van clair-obscur. Ze schilderde bij voorkeur landschappen in bruine tinten, met een oud versleten huisje, volkse vrouwentypes en kinderen in de dagdagelijkse realiteit, religieus geïnspireerde onderwerpen en poëtische stillevens.

Marthe De Spiegeleir behaalde heel wat nationale en internationale prijzen en kreeg ook een aantal titels zoals Ridder in de Leopoldorde en Officier in de kroonorde. Elk jaar exposeerde ze op Les Arts en Europe, een kunstexpo in Brussel. Haar kunst hangt onder andere in het Museum hier in Kortrijk. Jullie kunnen daar dus zeker een kijkje gaan nemen naar een deel van haar oeuvre.

Johanna Van Constantinopel – Gravin Van Vlaanderen en Henegouwen

Begijnhofstraat 2, 8500 Kortrijk

- Afstand langs route: 0.52 km

Johanna Van Constantinopel – Gravin Van Vlaanderen en Henegouwen

Het beeld dat je hier ziet is van Johanna Van Constantinopel. Gravin Johanna werd geboren rond 1200 en staat jarenlang alleen aan het hoofd van het graafschap Vlaanderen. Haar vader Boudewijn IX, keizer van Constantinopel, wordt gevangengenomen in strijd tegen de Bulgaren en verdwijnt zonder een spoor na te laten. Wanneer Johanna's echtgenoot Ferrand van Portugal wordt vastgehouden door de Fransen, staat ze gedurende twaalf jaar alleen aan het hoofd van het graafschap

Vlaanderen.

Johanna Van Constantinopel wordt beschouwd als de stichteres van het Kortrijkse begijnhof. Ze koopt een huis dat ze aan de begijnen schenkt. Het standbeeld dat jullie nu zien werd geplaatst naar aanleiding van de 650ste verjaardag van het begijnhof. Dit werd gevierd in 1891. De gravin heeft een perkament in haar hand, een verwijzing naar de stichtingsakte van het begijnhof. Aan haar voeten staat een verkleind model van de begijnhofkapel.

Johanna staat bekend als een wilskrachtige en vrome vrouw. Onder haar bewind ontstaan er veel abdijen en kloosters, ook geeft zij veel steun aan ziekenhuizen en leprozerieën. Tijdens haar bestuur neemt de economische macht en welvaart van de Vlaamse steden beduidend toe. Een interessante vrouw, zeker in een tijd waar er zeer weinig respect is voor vrouwen.

Marcella Pattyn - Beeld in Begijnhof

Begijnhof, Kortrijk

- Afstand langs route: 0.53 km

Marcella Pattyn – Laatste rock-'n-roll-begijn ter wereld
Het beeld dat je hier ziet is van Marcella Pattyn (1920 – 2013), zij was het laatste begijntje ter wereld. Met haar dood kwam er een einde aan een 800 jaar durende traditie.

Marcella wordt in 1920 geboren in Congo en wilde van kinds af aan missiezuster worden in Afrika. Wegens haar slechtziendheid en later blindheid werd ze geweigerd. Ze treedt op 21-jarige leeftijd binnen in het begijnhof van Sint-Amandsberg, daarna wordt ze naar Kortrijk gestuurd om een ziekenafdeling op te richten.

Marcella is muzikaal onderlegd, ze speelt orgel, piano en accordeon. Handwerk is verder haar grootste bezigheid. Ze verkoopt zelfgebreide poppetjes aan toeristen en zamelt zo geld in voor de Katholieke Vereniging voor Zieken. Zelfs wanneer ze noodgedwongen naar een rusthuis moet verhuizen, blijft ze humoristisch uit de hoek komen en blijft ze taalvaardig en bij de pinken. In 2001 krijgt Marcella Pattyn dit bronzen standbeeld in het begijnhof. Als laatste begijn ter wereld is ze op dat moment zelf een levend monument.

In de kapel van het begijnhof is er een overzichtstentoonstelling gewijd aan Marcella's leven en werk, met onder meer voorwerpen en kleding die van haar zijn en allerlei fotomateriaal. De tentoonstelling kan je bezichtigen tijdens de

openingsuren van de kapel.

Wegens hun zelfstandigheid worden begijnen soms de 'eerste feministen' genoemd. Als alleenstaande vrouw had je in de middeleeuwen weinig andere mogelijkheden dan het klooster of de prostitutie in trekken. De begijnhoven waren een alternatief waarin vrouwen zich als echte ondernemers toonden, ze beconcurrerden zelfs de gilden met hun lakennijverheid. Als vrouw woonden begijnen in hun éígen huis, verdienden ze zélf geld en was er géén man – zelfs niet de bisschop – die baas over hen was. Ze waren ronduit revolutionair, pure rock-'n-roll. Weetje 1: new wave begijntjes

Momenteel komt er een 'nieuwe begijn golf' overgewaaid uit Duitsland: verschillende vrouwen laten zich inspireren door het leven en werk van de begijntjes. Al meer dan 500 Duitse vrouwen zijn lid van deze nieuwe begijnenbeweging, die alternatieve woonprojecten inspireren - zoals onder andere een in Louvain-la-Neuve - die met de vroegere begijnhoven te vergelijken zijn.

Ook hier in het begijnhof worden de begijnhuisjes verhuurd. In 2016 lagen de huurprijzen rond de 600 euro. Kandidaten moesten ouder dan veertig jaar zijn en kinderen waren niet welkom. In 2019 wijzigde het huishoudelijk reglement van het Begijnhof. Er is geen leeftijds criterium meer en kinderen zijn nu toegelaten, indien de woning daarvoor geschikt is.

Weetje2: Begijnen zijn geen nonnen

Eén misverstand dat vaak weerlegd moet worden is dat begijnen geen nonnen zijn. Begijnen zijn alleenstaande vrouwen die ervoor kiezen om niet naar het klooster te gaan. Ze zitten in een tussenpositie. Ze mogen naar buiten, op bezoek bij familie, of mogen de begijnhoven verlaten als ze toch zouden willen trouwen.

Het grootste verschil tussen begijnen en nonnen heeft niets met vroomheid of het celibaat te maken, maar met de gelofte van armoede. Begijnen moeten geen persoonlijke armoede beloven. Ze mogen bezittingen hebben. Zo had je rijke begijnen met een eigen huis in de begijnhoven. Andere begijnen gingen werken, zij mochten houden wat ze hadden.

Maria Egels - Eerste socialistische vrouw in de Kortrijkse gemeenteraad

Grote Markt 54, 8500 Kortrijk

- Afstand langs route: 0.69 km

Maria Egels - Eerste socialistische vrouw in de Kortrijkse gemeenteraad

Je staat hier aan het historisch stadhuis van Kortrijk.

Hier zetelt Maria Egels (1892 – 1960) als eerste socialistische vrouw in de Kortrijkse gemeenteraad. Ze is een vrouw die zich van jongs af aan verzet tegen de onrechtvaardigheid tussen arm en rijk, een ongelijkheid die ze zelf aan den lijve ondervindt.

Na het overlijden van haar moeder woont Maria Egels samen met haar zusje bij haar tante. Die brengt naast de twee kinderen van haar broer, nog acht eigen kinderen groot. Maria's vader werkt ondertussen van 's morgens tot 's avonds laat in een textielververij. Nadat haar vader hertrouwt kan Maria naar school gaan. Ze wordt een van de beste leerlingen van haar klas.

Ondanks het verbod op kinderarbeid onder de veertien jaar, gaat Maria Egels na haar lagere school aan de slag in de textielsector. Ze verstoopt zich met andere kinderen in afvalmanden wanneer inspecteurs langskomen. Hoe ouder ze wordt, hoe meer ze zich profileert als verdediger van arbeiders. Ze sluit zich aan bij de socialistische vakbond.

Samen met andere vakbondsmilitanten trekt ze naar werkgevers om een rechtvaardige behandeling van arbeiders te bepleiten. Helaas zet haar eigen werkgever haar aan de deur voor deze engagementen. Ze moet aan de slag gaan in Frankrijk omdat ze rond Kortrijk geen werk meer kan vinden.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog is Maria Egels een alleenstaande moeder met een zoon. Haar man Julius Vanheuverbeke wordt als krijgsgevangene opgepakt door de Duitsers. Na de wereldoorlog engageren ze zich beiden binnen het socialisme. Maria Egels wordt voorzitter van de Socialistische Vrouwen (nu Zijkant – yes, hier zit de product placement 😊) en wordt in 1921 als eerste vrouwelijk gemeenteraadslid verkozen voor de socialistische partij in Kortrijk. Dit is het eerste jaar dat vrouwen mogen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Hoewel Maria Egels zich in de gemeenteraad op de vlakte houdt, aarzelt ze niet om soms tegen beslissingen van de partij in te gaan. Dat wordt haar niet in dank afgenomen. Met de gemeenteraadsverkiezingen van 1927 wordt Maria Egels niet herkozen.

Met haar – uitgebreid - gezin verhuist Maria Egels naar Marke waar ze even het volkshuis openhoudt. Wanneer haar man sterft, zorgt ze enkele jaren financieel voor een dame die tot het communistisch verzet behoort. Anderzijds steekt Maria Egels haar sympathie voor DE VLAG, de Duits-Vlaamse arbeidersgemeenschap, niet onder stoelen of banken. Misleid door de Duitse propaganda volgt ze

met haar dochter haar twee zonen naar Duitsland. Daar stelt ze vast dat de betere arbeidsomstandigheden van de Duitse arbeiders gerealiseerd worden ten koste van persoonlijke vrijheden en keert ze naar Kortrijk terug. In 1946 worden haar burgerrechten ontnomen, in 1950 wordt ze in ere hersteld.

Cécile Leenaert - Gedenkplaat

Guido Gezellepad 1, Kortrijk

- Afstand langs route: 1.02 km

Cécile Leenaert – Onbevreesde verzetsstrijder met codenaam Moustique

De gedenkplaat die je hier ziet, is eveneens een ode aan verzetstrijdster Cécile Leenaert. Onder de codenaam 'Moustique' brengt zij tijdens de Tweede Wereldoorlog geheime boodschappen van de ene verzetsorganisatie naar de andere. En dat doet ze net zoals wij vandaag... gewoon met de fiets.

Cécile Leenaerts ouders hebben een groentehandel in de Sint-Janslaan, waar zij later ook met haar gezin woont (nu Ergodôme). Ze is zestien wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt en wordt snel ingeschakeld in het verzet. Met haar fiets brengt ze geheime boodschappen rond in Kortrijk. De Duitse bezetter vat haar nooit. Niemand vermoedt dat een onschuldig meisje deel zou uitmaken van het verzet. Cécile is minder braaf dan ze lijkt. Ze strooit zelfs nagels op de grond waar Duitse voertuigen voorbijkomen. Later verzorgt ze ook Engelse soldaten of bezorgt ze hen onderduikadressen.

Het verzet doet beroep op vrouwen omdat ze in de ogen van de bezetter dikwijls niet als verdacht gelden. Het is dus een slinks spel, helemaal gebaseerd op vastgeroeste genderrollen. Vrouwen worden tijdens de oorlog minder opgeroepen voor verplichte tewerkstelling in Duitsland. Daarom worden ze sneller als ongevaarlijk gezien omdat ze zich "alleen zouden bezighouden met de zorg voor hun gezin".

De meeste actieve vrouwen in het verzet zijn rond de dertig jaar oud, meestal ongehuwd of getrouwd zonder kinderen. Ze oefenen in het algemeen een beroep uit dat een minimum aan intellectuele vorming vereist.

Vele iets oudere vrouwen werken ook mee aan het verzet in de schaduw van hun man, zonder zich hiervoor te laten erkennen. Volgens officiële cijfers waren ongeveer vijftien procent van de verzetsstrijders in België vrouw. Hoogstwaarschijnlijk waren er veel meer die clandestien aan de strijd

deelnamen.

Mannen en vrouwen trotseerden tijdens de oorlog samen het gevaar waardoor de verhouding tussen beiden meer 'gelijk' was dan in het gewone leven. De omstandigheden deden vrouwen de privésfeer overstijgen waarin ze meestal opgesloten zaten. Sommigen onder hen blijven na de oorlog trouwens naar buiten treden, weg van de haard.

DURFBAR - Angelina Toemasian

Broelkaai 6, Kortrijk

- Afstand langs route: 1.12 km

DURFBAR – Sociaal-cultureel broeinest, uitgebaat door Angelina Toemasian

Ondernemen zit in het Kortrijks bloed. Ook DURFBAR, een sociaal-cultureel broeinest met Angelina Toemasian als uitbater en Emma Pauwels als verantwoordelijke voor de bar, is gebouwd op de wortels van beide ondernemerstalenten. DURFBAR is een prachtige plek in Kortrijk waar je gezellig iets drinkt, werkt, leest, praat en ontmoet.

Sinds april kunnen Kortrijkzanen komen vertoeven in de buitenuit of zich laten onderdompelen in culturele experimenten. Deze site op de Broelkaai is het ankerpunt voor de activiteiten van DURF20230, dat de Kortrijkse kandidatuur op de kaart zet om culturele hoofdstad van Europa in 2030 te worden.

DURF2030 geeft regio Kortrijk het duwtje in de rug om te experimenteren met sociale verandering. Door samen te werken met verschillende lokale organisaties proberen ze concrete uitdagingen op een creatieve manier aan te pakken. Wat is de toekomst van werk? Hoe kunnen we zorg dragen voor de natuur? Hoe bevorderen we mentaal welzijn? Via het DURFFONDS krijgen durvers de financiële middelen om impactprojecten te realiseren.

De Baadster - Mie Bogaerts

Diksmuidekaai 6, Kortrijk

- Afstand langs route: 1.9 km

De Baadster – Mie Bogaerts – Wie zoekt die vindt beeldjes via de ZieMie-toer

Het minuscuul beeldje dat jullie hier al liggend zien op de kade heet 'De Baadster' en is gemaakt door kunstenaar Mie Bogaert. Dit beeldje is één van de twintig kleine beeldjes die je kan terugvinden in het centrum van Kortrijk. Samen met het stadsbestuur stippelde Mie Bogaerts de ZieMie-toer uit. Deze toer

neemt je mee op een ontdekkingstocht van zeven kilometer doorheen de stad.

De bronzen beeldjes zijn telkens zo'n twintig centimeter groot en vertellen een verhaal dat bij de plek hoort. De ZieMie-beeldjes zijn stuk voor stuk dynamische beeldjes zonder kopzorgen die via hun lichaamstaal verhalen vertellen. Bij elk beeldje past een tekst van schrijver Joris Denoo. Die tekstjes kan je lezen op de ZieMie-kaart of kan je beluisteren door de QR-code bij de beeldjes te scannen.

DE BAADSTER

Geheimzonnig als het zomert.

Ingesneeuwd in haar gedachten.

Waterpas badend aan de boorden.

Bij het water denkend aan later.

Mie Bogaert is een beeldhouwer uit Heule. Al vanaf haar geboorte krijgt alle materie die ze te pakken krijgt, een nieuwe vorm. Van folie tot plasticine, van klei naar keramiek, van was naar brons. Na een jarenlange opleiding aan de Kortrijkse Kunstacademie wordt al snel duidelijk dat voor Mie de lichaamstaal van haar figuren centraal staat. Bovendien staan haar creaties vaak in communicatie met elkaar en lokken ze zo emoties uit. Het zijn creatieve momentopnames die voor beweging zorgen in haar werk.

Moeder aarde II

Koning Albertpark, Kortrijk

- Afstand langs route: 2.15 km

Moeder aarde II – Ann Deman – Levendig standbeeld vol hartstocht en verlangen

Dit levendige beeld van Ann Deman doet aan de lente en de zomer denken. Het silhouet heeft een impulsieve uiting vol hartstocht en worsteling. Er zit een tweedracht van verlangen in. Enerzijds het verlangen naar vrijheid, los van knellende banden en anderzijds de angst om de warmte van de aarde op te geven. Volgens Ann Deman verbeeldt het beeld "een schreeuw om leven, gesmoord in de gangen van de aarde."

De stad Kortrijk kreeg het beeld eerst in bruikleen. Intussen werd de sculptuur iconisch voor de stad en de inwoners. Daarom besliste het stadsbestuur in 2019 om het beeld te kopen. Er is een sterke traditie van beeldende kunstenaars in Kortrijk, het stadsbestuur is bezig aan een inhaalbeweging om

meer Kortrijkse kunstenaars een piëdestal te geven.

Passie voor het creatief bezig zijn en meditatie kenmerken het werk van Ann. Het intuïtief scheppen vanuit verbondenheid geven haar beelden hartstocht. Haar meest gekende werken Moeder Aarde I en II zijn een typische uitdrukking van deze energie en gedrevenheid, verbondenheid met de aarde.

De meeste kunstenaars evolueren van kleine naar grote werken. Dat was niet zo bij Ann. Als startend kunstenaar realiseert ze in 2004 haar eerste imposante beeld Moeder Aarde I dat nu aan de oevers van de Leie het gemeentehuis van Sint-Martens-Latem opfleurt. Ondertussen ligt haar werk letterlijk tot aan de andere kant van de wereld in Tasmanië.

Hélène De Beir – Belgisch humanitair werker die om het leven kwam in Afghanistan

Minister Liebaertlaan 53, 8500 Kortrijk

- Afstand langs route: 2.28 km

Hélène De Beir – Belgisch humanitair werker die om het leven kwam in Afghanistan

De buste die jullie hier zien is van Hélène De Beir, zij was een Belgisch humanitair werker die om het leven kwam in Afghanistan. Ook dit hof is naar haar vernoemd. Ze wordt geboren in Kortrijk en behaalt haar licentiaat in de rechten aan de Vrije Universiteit Brussel. De verschillende zendingen als student naar India, Hongarije, Kenia en Venezuela inspireren haar om humanitair werker te worden.

In 2002 wordt ze voor het eerst naar Herat (Afghanistan) gezonden voor Dokters van de Wereld. Ze werkt er in een vluchtelingenkamp en slaagt erin om zestig meisjes naar een UNICEF-school te sturen, na het moeizaam verkrijgen van de toestemming van hun vaders.

Daarna werkt ze verder voor Artsen zonder Grenzen in Ivoorkust, Irak en opnieuw in Afghanistan. Daar is ze verantwoordelijk voor een hospitaal voor tuberculoselijders. Als humanitair werker helpt ze mee met het sensibiliseren van de bevolking over medische wantoestanden en getuigt ze vaak over ernstige mensenrechtenschendingen in de gebieden waar zij werkzaam was.

In 2004 valt ze samen met vier collega's in een hinderlaag waarbij ze allen om het leven komen. De opschudding binnen kringen van internationale hulpverleners is aanzienlijk. Artsen zonder Grenzen beslist hierdoor zijn medewerkers uit Afghanistan terug te trekken.

De vader van H el ne richt na haar dood de 'H el ne De Beir Foundation' op, een beurs om moslimmeisjes de mogelijkheid te geven om internationale politiek te studeren aan de Johns Hopkins University (Baltimore, VS).

Instituut Sauvage - Frauke Vandekerckhove
Lange-Brugstraat 35, Kortrijk

- Afstand langs route: 3.0 km

Instituut Sauvage - Frauke Vandekerckhove - Kunstenaar die voor altijd verloren dieren terugbrengt

Welkom bij Instituut Sauvage, een plek waar voor altijd verloren dieren teruggebracht worden. Uitbater en kunstenaar Frauke Vandekerckhove geraakt als tiener al gepassioneerd door opgezette dieren. Op reis vraagt ze altijd aan haar ouders om natuurhistorische musea te bezoeken. Gevonden schedeltjes of pluimpjes uit de tuin vereeuwigd ze al schetsend op papier. Frauke: "Ik tekende schedeltjes en skeletten om esthetische redenen en bekeek deze niet echt alsof ik iets dood aan het schetsen was."

"Met de auto onderweg zie je vaak aangereden dieren liggen, vaak in perfecte conditie. De dag erna liggen ze als een pannenkoek op straat, dat is echt jammer. Ik dacht: waarom raap ik het dier niet op en zoek ik een manier om het te bewaren?", zegt Frauke. Al zoekend naar een taxidermie-opleiding in België eindigt Frauke in een dood straatje. Ook andere taxidermisten zijn niet echt geïnteresseerd om haar op te leiden. Zo begint ze er gewoon zelf aan. Via taxidermie-tutorials en YouTube-filmpjes is Frauke 100% autodidact. Haar hobby wordt haar hoofdberoep en zo ontstond Instituut Sauvage.

Alle dieren die jullie hier zien zijn op een natuurlijke wijze overleden, ze werden niet opzettelijk gedood. De dieren komen van kwekers, dierentuinen en van mensen die dieren vinden op straat of in de natuur. Frauke: "Ik heb wel het gevoel dat ik de visie van mensen op taxidermie kan veranderen. Instituut Sauvage is geen eng keldertje maar een open atelier, dus iedereen ziet alles gebeuren."

Wil je meer bijleren over taxidermie en het zelf uitproberen? Dan kan je hier bij Frauke verschillende workshops volgen. Op   n dag leer je een klein diertje - een kuikentje of klein vogeltje - volledig opzetten en ga je met het eindresultaat naar huis.

Colette Maas - Vrijdenker en eerste directeur van de eerste wereldlijke meisjesschool

Voorstraat 38, 8500 Kortrijk

- Afstand langs route: 3.14 km

Colette Maas - Vrijdenker en eerste directeur van de eerste wereldlijke meisjesschool

De gedenkplaat die je ziet is hier geplaatst als ode aan Colette Maas, zij was een vrijdenker en eerste directeur van de eerste wereldlijke meisjesschool in Kortrijk.

Colette wordt in 1875 in Limburg geboren. Haar vader is inspecteur en verhuist met zijn gezin naar Kortrijk. Daar richt hij de 'Ecole laique pour jeunes enfants' op in de Potterijstraat. Colette wordt in 1905 onmiddellijk directeur van de school. De meisjesschool start met slechts veertien leerlingen. De hoofdreden voor het kleine aantal is de weerstand tegen 'wereldlijke' of 'vrijzinnige' scholen. De volgende jaren groeit het leerlingenbestand. Katholieke scholen spreken over 'l' cole du diable', opgericht door goddelozen of over de 'geuzenschool' waar niemand zijn dochters naartoe mag sturen. Een tegenstander schrijft zelfs: "Ik heb medelijden met de huisvaders die hun kinderen laten verrotten in een walgelijk atheisme." Ook op de ongetrouwde status van Colette Maas is er kritiek.

Colette Maas wordt herinnerd als een niet al te groot, vriendelijk vrouwtje met een lange zwarte rok. Ze is   n van de eerste Belgische vrouwen die vrijmetselaar werd, de eerste in West-Vlaanderen en in Kortrijk. Deze vrouw wijdt haar leven aan het onderwijs voor jonge meisjes. Een rolmodel dat niet in de vergetelheid mag verdwijnen. Daarom besloot de stad Kortrijk om een straatnaam naar haar te vernoemen. De Colette Maasstraat ligt aan de nieuwe verkaveling van Overleie.

Ondanks de inhaalbeweging en de goede wil van het stadsbestuur, is de representatie van vrouwen in het Kortrijkse straatbeeld nog ondermaats. De stad heeft amper drie procent van de straten naar een vrouw vernoemd, en dit zijn dan meestal figuren uit een ver verleden, gelinkt aan de katholieke kerk. Tijd om een tandje bij te steken, wie weet hebben jullie nog inspiratie voor vrouwelijke straatnamen in onze stad.

De Ballerina - Stephan Balkenhol
Veemarkt, Kortrijk

- Afstand langs route: 3.42 km

De Ballerina - Stephan Balkenhol - Sierlijk op een

rode bol overschouwt zij de Veemarkt

Hier in het midden van de Veemarkt zie je nog een opmerkelijk beeld staan. De ballerina, die sierlijk op een rode bol de markt overschouwt, is een kunstwerk van Stephan Balkenhol.

Hij creëerde dit werk specifiek voor de Veemarkt, rekening houdend met de wensen van de buurtbewoners. Iets verder kunnen jullie een mannelijk figuur zien staan. Hij staat in z'n alledaagse kledij op een paar zwaar gestapelde betonnen schijven van verschillende formaten. Rustig en gelaten overschouwen ze samen het plein. Ze staren elk een eigen richting uit. Beweging of expressie is bewust weggelaten ten voordele van een innerlijk psychologisch leven.

Mannen en vrouwen in hun gewone doen staan centraal in het werk van Balkenhol. Hij is een klassieke beeldhouwer die met beitel en hamer hout bewerkt. Zoals jullie hier zien experimenteert de kunstenaar ook met brons dat hij dezelfde textuur van het beitelten geeft zoals in zijn houten beelden.

Maria Desmet Delrue - voormalige woning
Veemarkt, Kortrijk

- Afstand langs route: 3.42 km

Maria Desmet-Delrue – Kortrijks gemeenteraadslid en Belgisch senator

Hier in de Slachthuisstraat werd Maria Desmet-Delrue geboren, Kortrijks gemeenteraadslid en Belgisch senator. Haar moeder houdt het café De Maenevlieger open en haar vader is textielarbeider. De buurt hier aan de Veemarkt is de bakermat van het Kortrijks socialisme. Al van jongs af aan vergezelt Maria Desmet haar vader bij bijeenkomsten van de Belgische Werkliedenpartij (BWP). Ze deelt pamfletten uit in verkiezingstijd en zingt in cafés op de markt om geld in het laatje te brengen van het socialistisch ziekenfonds. Samen met andere familieleden maakt ze deel uit van Kunst Veredelt, een socialistische toneelvereniging die revues op de planken brengt.

Op veertienjarige leeftijd gaat ze aan de slag in een textiel fabriek en wordt ze een vurig verdediger van de rechten van arbeiders. Na de Eerste Wereldoorlog doet Maria Desmet haar intrede in het Kortrijkse partijbestuur van de BWP. Ze helpt mee met de heroprichting van de politieke vrouwenbeweging. In 1921 volgt ze Maria Egels op als voorzitter.

Het is ook hier in de Slachthuisstraat waar Maria Desmet met haar man en dochter komt wonen, in

het socialistisch volkshuis. Het Feestpaleis omvat naast het café en de feestzaal ook een filmzaal, bakkerij en paardenstallen.

In 1926 neemt Maria Desmet voor het eerst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Kortrijk. Ze wordt verkozen als opvolgster en doet zes jaar later haar intrede in de Kortrijkse gemeenteraad. Ze behoudt haar plaats tot 1965. Ze is er vooral actief in de commissies die ijveren voor het lot van verlaten kinderen en psychiatrische patiënten. Later zetelt ze in de provincieraad en in 1961 neemt ze het mandaat over van overleden senator Detaevernier. Haar mandaat is echter van korte duur, nog geen maand later valt de regering. Ze wordt niet meer voorgedragen. Dochter Cecile Delrue treedt in 1971 in moeders voetsporen en blijft achttien jaar lang gemeenteraadslid in Kortrijk.

Nog een weetje om mee af te sluiten: Maria Desmet is de overgrootmoeder van huidig Vooruit-voorzitter Conner Rousseau.

De Maagd van Vlaanderen

Groeningelaan 58, Kortrijk

- Afstand langs route: 3.76 km

Maagd van Vlaanderen – Heldhaftig verguld beeld voor de 600ste verjaardag van de Guldensporenslag
Het krachtige vergulden beeld dat je hier ziet staan is het Groeningemonument. Het werd hier in het Groeningepark geplaatst voor de 600ste verjaardag van de Guldensporenslag. Iets verder kunnen jullie de Groeningepoort zien, een triomfboog die ook de overwinning tijdens de Guldensporenslag herdenkt. Het monument werd gemaakt door beeldhouwer Godefroid Devreese. Het vergulde beeld stelt de Maagd van Vlaanderen voor die in haar ene hand een speer in de richting van het overwonnen Frankrijk toont, en met haar andere hand de fiere Vlaamse leeuw vasthoudt, die de boeien verbroken heeft. Onderaan het monument zien we Robert II van Artois, kleinzoon van de Franse koning Lodewijk en landvoogd van Vlaanderen, die dood onder zijn paard ligt.

Shirley Temple - woning van Mónica Villarroel Celsi

Leeuw Van Vlaanderenlaan 3, Kortrijk

- Afstand langs route: 3.78 km

Shirley Temple – Mónica Villarroel Celsi – Kindster die het schopte tot Amerikaans acteur en diplomaat
Het kleurrijke en vrolijke huis dat je hier ziet is van

Mónica Villarroel Celsi, de kunstenaar die voor Women Bike the City een nieuwe muurschildering maakte. Zij is een expert in het opfleuren van de publieke ruimte en het verbinden van burens met creatieve workshops. Die gaan vaak door op de groene strook in het midden van de straat, heel open en toegankelijk voor iedereen.

Mónica koos ervoor om een buste van Shirley Temple (1928 – 2014) in de gevel van haar huis te plaatsen. Met haar goudblonde krullen en fonkelende ogen was zij een van de bekendste kindsterretjes uit de geschiedenis. Als kind kende ze altijd haar tekst en danspasjes uit het hoofd en kon ze op commando huilen. Met succesvolle films als *The Little Colonel* (1935) en *Heidi* (1937) fleurde ze de maatschappelijke context op tijdens het interbellum. Vanaf de jaren zestig raakte Shirley Temple betrokken bij de Republikeinse Partij. Ze werd de afgevaardigde van de Verenigde Staten bij de Verenigde Naties en was Amerikaans ambassadrice in Ghana en Tsjecho-Slowakije.

Prinses Marie-José – Belgisch prinses en meikoningin van Italië

15 - Afstand langs route: 4.22 km

Prinses Marie-José – Belgisch prinses en meikoningin van Italië

Dit plein is vernoemd naar Marie-José (1906 – 2001), zij was Belgisch prinses en meikoningin van Italië.

Marie-José werd in 1906 geboren in Oostende, ze is de enige dochter en het derde kind van latere Koning Albert I en koningin Elisabeth. Ze krijgt net zoals haar broers Leopold en Karel een Spartaanse opvoeding.

Al op haar vierentwintigste krijgt ze de titel prinses van Savoye en Piëmont wanneer ze trouwt met de Italiaanse kroonprins Umberto. Al sinds haar negenjarige leeftijd werd zij aan hem beloofd. Meteen na haar huwelijk begint zij zich in te zetten voor allerlei goede doelen, zoals het Rode Kruis. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is ze politiek actief, iets dat haar schoonfamilie niet apprecieert. Daarnaast is ze een geïnteresseerd en gepassioneerd skiër en bergwandelaar.

In 1946 zijn Umberto en Marie José gedurende 33 dagen koning en koningin van Italië. Uit die tijd houdt prinses Marie José de naam 'de meikoningin' of 'Regina di maggio' over.

Naar Marie José is, evenals naar haar moeder, een muziekprijs vernoemd, de Prix international de

composition musicale Reine Marie José.

Marie Christine Vandebussche - muurschildering door Mónica Villarroel Celsi

Gebroeders Van Raemdonckpark, Kortrijk

16 - Afstand langs route: 4.6 km

Marie Christine Vandebussche - muurschildering door Mónica Villarroel Celsi

Eindigen doe je hier aan een nieuwe muurschildering die Mónica Villarroel Celsi maakte voor Zijkant. Mónica Villarroel Celsi is de oprichter van het Magnolia Collective, een multicultureel collectief van creatieve en ondernemende vrouwen uit Kortrijk. Sander Anseeuw was Mónica's rechterhand die haar dag en nacht hielp om van deze grauwe tunnel een kleurrijk pareltje te maken.

De muurschildering is een ode aan Marie Christine Vandebussche, de eerste vrouwelijke Belgische postbode. Vanaf 16 oktober 1972 brengt ze brieven en postpakketjes rond hier in Kortrijk, net zoals ons per fiets. Nadat vrouwen deze functie tijdens de oorlog al op zich namen, duurt het toch nog enkele decennia vooraleer de eerste officiële vrouwelijke postbode in dienst komt.

De muurschildering brengt kleur en women power in een tunnel die de wijk Sint-Jan verbindt met het centrum. Deze plaats is niet toevallig gekozen. Uit vorige projecten rond de genderinclusieve openbare ruimte, zoals *Girls Make The City* en *Girls Play The City*, weten we immers dat straatintimidatie de belangrijkste reden is voor vrouwen* om (bepaalde delen van) de openbare ruimte te mijden. Donkere en geïsoleerde plaatsen zoals tunnels zijn voor velen een 'no go'.

Andersom kunnen kunst, kleur en meer vrouwelijke aanwezigheid het onveiligheidsgevoel verlagen. We geven een aanzet met een symbolische en kleurrijke muurschildering opgedragen aan vrouwelijke pioniers, aan de stad Kortrijk om verder in te zetten op het aanpakken van straatintimidatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De feestelijke inhuldiging van deze muurschildering vond plaats op 16 september 2023 en werd mee op poten gezet door FMDO, Blikbar, het Magnolia Collectief, Refu Interim, het wijkcentrum De Bildings en het stadsbestuur.

We hopen dat je genoten hebt van de Women Bike the City fietstocht! Voor meer informatie over onze andere acties en campagnes kan je terecht op www.zijkant.be.

Tot fiets!

* Iedereen die zich als vrouw identificeert.

Vind de route op RouteYou

Bekijk op mobiel

&racnron